

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. birželio 30 d.
(OR. en)

11149/23

ECOFIN 674
UEM 208
SOC 500
EMPL 351
COMPET 695
ENV 774
EDUC 287
RECH 319
ENER 410
JAI 920
GENDER 150
ANTIDISCRIM 144
JEUN 188
SAN 425

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 9845/1/23 REV 1
Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 619 final

Dalykas: TARYBOS REKOMENDACIJA dėl Nyderlandų 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Nyderlandų stabilumo programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos rekomendacija (COM(2023) 619 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį apsvarstė Taryba ir Europos Vadovų Taryba.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... d.

dėl Nyderlandų 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Nyderlandų stabilumo programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241³, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisidedama prie ekonomikos bei įtraukaus atsigavimo ir tvarių bei augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma reformomis ir investicijomis siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

³ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2023 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, grindžiamiems keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Nyderlandai nurodyti kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija priėmė ir nuomonę dėl Nyderlandų 2023 m. biudžeto plano projekto. Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. 2023 m. gegužės 16 d. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ (toliau – 2023 m. Rekomendacija dėl euro zonos) ir 2023 m. kovo 13 d. – bendrą užimtumo ataskaitą;
- (3) nors Sąjungos šalių ekonomika demonstruoja didelį atsparumą, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi Sąjunga tvirtai remia Ukrainą, Sąjungos ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama neigiamo sukretimų energetikos srityje poveikio tiek pažeidžiamiems namų ūkiams, tiek įmonėms mažinimui trumpuoju laikotarpiu ir tolesnėms pastangoms įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Joje taip pat daug dėmesio skiriama Sąjungos konkurencingumo ir našumo didinimui;

⁴ 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 180, 2023 5 23, p. 1).

- (4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“ (toliau – Žaliojo kurso pramonės planas). Žaliojo kurso pramonės planu siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliąjį kursą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo taip pat siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami Sąjungos poveikio klimatui neutralizavimo technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia Sąjungos plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinti prieigą prie atitinkamų svarbiausių žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir maksimaliai didinant žaliavų perdirbimą. Žaliojo kurso pramonės planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“, kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemones. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;

- (5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas pastaraisiais metais konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat aktualios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;
- (6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435⁵ (toliau – „REPowerEU“ reglamentas) siekiama greitai laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie Sąjungos energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. „REPowerEU“ reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Tos reformos ir investicijos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. „REPowerEU“ reglamentu nustatoma naujos kategorijos negražintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

⁵ 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

(7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires (toliau – 2023 m. kovo 8 d. komunikatas). Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinės trukmės skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas, ir paragino valstybes nars savo 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutinės trukmės laikotarpiu būtų laikomasi Sutartyje nustatytos 3 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija taip pat paragino valstybes nars laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų sukkelto sukrėtimo, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones turėtų tikslingiau taikyti pažeidžiamiesiems namų ūkiams ir įmonėms. Komisija pareiškė, kad fiskalinės rekomendacijos bus kiekybiškai įvertintos ir diferencijuotos. Be to, kaip pasiūlyta 2022 m. lapkričio 9 d. jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, fiskalinės rekomendacijos bus suformuluotos remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir toliau išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkų ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi esamų teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

- (8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška Sąjungos ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Savo pasiūlymais Komisija siekia didinti nacionalinę atsakomybę, supaprastinti sistemą ir labiau orientuotis į vidutinės trukmės laikotarpį, kartu užtikrinant veiksmingą ir darnesnę vykdymo užtikrinimą. Kaip teigiama 2023 m. kovo 14 d. Tarybos išvadose dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, tikslas – teisėkūros darbą užbaigti 2023 m.;
- (9) 2022 m. liepos 8 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Nyderlandai Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede išdėstytomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2022 m. spalio 4 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo⁶. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Nyderlandai patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

⁶ Dok. ST 12275/22 INIT; ST 12275/22 ADD 1.

- (10) 2023 m. balandžio 28 d. Nyderlandai pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą ir, pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį – 2023 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, darbotvarkė ir programa vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Nyderlandų du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;
- (11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Nyderlandų ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Nyderlandų padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip jie įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta Nyderlandų pažanga, padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

- (12) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Nyderlandų apžvalgą ir 2023 m. gegužės 24 d. paskelbė jos rezultatus. Komisija padarė išvadą, kad Nyderlanduose yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma pažeidžiamumas susijęs su didele privačiojo sektoriaus skola ir dideliu einamosios sąskaitos pertekliumi, kurie yra svarbūs tarpvalstybiniu mastu, ir išlieka nepaisant tam tikrų mažėjimo ženklų. Nepaisant naujausių duomenų patikslinimų, einamosios sąskaitos perteklius ir privačiojo sektoriaus skola yra dideli pagal tarptautinius standartus ir viršija ekonomikos pagrindus. Didelis einamosios sąskaitos perteklius 2022 m. sumažėjo dėl pablogėjusių prekybos sąlygų, didėjančios einamosios sąskaitos palyginamosiomis kainomis ir didėjančio pirminių pajamų deficito. Gerėjant prekybos sąlygoms, numatoma, kad 2023 m. perteklius gerokai atsigaus, o 2024 m. stabilizuosis. Politikos srityje padaryta nedidelė pažanga, tačiau reikia nuveikti daugiau, kad būtų sumažintos kliūtys investicijoms. Ne finansų bendrovių ir namų ūkių skola tebėra didelė: pastaroji kelia didesnę susirūpinimą, nes dėl jos namų ūkiai tampa pažeidžiami sukrėtimų atveju, o šią riziką didina didelis ir augantis būsto kainų pervertinimas. Tikimasi, kad ateityje skola toliau šiek tiek mažės. Nors būsto kainos šiek tiek sumažėjo, spaudimas būsto rinkoje išlieka, ypač dėl to, kad naujų būstų statyba vis dar toli gražu nesiekia vyriausybės nustatytų tikslų. Kartu skolintomis lėšomis finansuojama būsto nuosavybė ir toliau subsidijuojama taikant palankius mokesčius, o privačiosios nuomos rinkos politika gali pakenkti jos plėtrai;
- (13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Nyderlandų valdžios sektoriaus balansas sumažėjo nuo 2,4 % BVP deficito 2021 m. iki subalansuoto biudžeto 2022 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 52,5 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 51,0 % 2022 m. pabaigoje;

- (14) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė priemonės, kurių imtasi siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios pajamas mažinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė PVM energijai ir akcizo benzinui bei dyzelinui sumažinimą, o tokios išlaidas didinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė kompensaciją už lapkričio ir gruodžio mėn. energijos sąskaitas ir paramą mažų pajamų namų ūkiams, gaunantiems dideles sąskaitas už energiją. Tų priemonių išlaidas iš dalies kompensavo nauji mokesčiai, taikomi energijos gamintojų ir tiekėjų nenumatytam pelniui, t. y. 33 % solidarumo įnašas taikant Tarybos reglamentą (ES) 2022/1854⁷. Komisijos vertinimu, 2022 m. šių priemonių grynas poveikis biudžetui sudarė 0,6 % BVP. Valdžios sektoriaus balansui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, kurios, kaip apskaičiuota, 2022 m. sudarė 0,1 % BVP. Kartu, apskaičiuotosios su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinių priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 0,3 % BVP, palyginti su 1,8 % 2021 m.;
- (15) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Nyderlandams 2022 m.⁸ laikytis remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties, įskaitant Priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

⁷ 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (OL L 261 I, 2022 10 7, p. 1).

⁸ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Nyderlandų stabilumo programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 88).

- (16) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis⁹ buvo remiamojo pobūdžio (–0,5 % BVP), kaip rekomendavo Taryba. Kaip rekomendavo Taryba, Nyderlandai toliau rėmė ekonomikos atsigavimą vykdydami pagal Priemonę finansuojamas investicijas. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 0,2 % BVP (2021 m. – 0,2 %). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turėjo 0,1 procentinio punkto stabdomąjį poveikį fiskalinės politikos kryptčiai¹⁰. Todėl Nyderlandai neišlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų, kaip rekomenduojama Tarybos rekomendacijoje. Tuo pačiu metu, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 0,4 procentinio punkto. Todėl Nyderlandai pakankamai kontroliavo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;
- (17) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2023 m. stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, atitinka Komisijos 2023 m. pavasario prognozę dėl 2023 m. ir vėlesnio laikotarpio. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 1,6 %, o 2024 m. – 1,4 %. Tuo tarpu Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. realiojo BVP augimas bus šiek tiek didesnis – 1,8 %, o 2024 m. bus šiek tiek mažesnis – 1,2 %. Taip yra daugiausia dėl nedidelių vidaus paklausos perspektyvų skirtumų abiem metais;

⁹ Fiskalinės politikos krypttis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Priemonės ir kitų Sąjungos fondų negražintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinės trukmės potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

¹⁰ Kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turėjo 0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

- (18) 2023 m. stabilumo programoje vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas padidės iki 3,0 % BVP. 2023 m. padidėjimas daugiausia atspindi energetikos dokumentų rinkinio išlaidas, didėjančias palūkanų išlaidas, papildomus išlaidų planus, susijusius su visuomenės uždaviniais, pavyzdžiui, žaliaja pertvarka, švietimu ir būsto pasiūla. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 49,3 % 2022 m. pabaigoje iki 48,4 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 2,1 % BVP. Šis dydis mažesnis nei 2023 m. stabilumo programoje numatytas deficitas, daugiausia dėl to, kad 2022 m. valdžios sektoriaus balanso rezultatų duomenys buvo geresni, nei numatyta 2023 m. stabilumo programoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP didesnis: 49,3 % 2023 m. pabaigoje. Skirtumą lemia tai, kad 2022 m. dėl didelio atsargų ir srautų koregavimo 2022 m. rezultatų duomenys buvo didesni, nei numatyta 2023 m. stabilumo programoje;

(19) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys fiskalinės priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro nuo 2022 m. pratęstos priemonės (visų pirma akcizo benzinui ir dyzelinui sumažinimas ir parama mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams), taip pat naujos priemonės, pavyzdžiui, viršutinė elektros energijos ir dujų kainų riba ir paramos schema intensyviai energiją vartojančioms MVĮ. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 1,1 % BVP¹¹. Neatrodė, kad dauguma 2023 m. priemonių yra orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, ir jomis nėra išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos¹², suma 2023 m. sudarys 0,5 % BVP (palyginti su 0,1 % BVP 2022 m.). Prognozuojama, kad iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, palyginti su 2022 m., išliks stabilios;

¹¹ Šis skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹² 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl Nyderlandų nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Nyderlandų stabilumo programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 154).

- (20) 2022 m. liepos 12 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Nyderlandams imtis veiksmų 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį¹³, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Nyderlandai turėtų būti pasirengę einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Nyderlandams taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹³ Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Nyderlandų vidutinės trukmės laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimtys augimo vidurkis, naudojamas fiskalinės politikos kryptčiai įvertinti, nominaliaja verte bus 7,9 %.

(21) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis didelės infliacijos sąlygomis bus skatinamoji (1,1 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinės politikos kryptis buvo skatinamoji (–0,5 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,9 % BVP. Tai apima 0,4 % BVP didesnes tikslinių paramos priemonių namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, išlaidas. Todėl nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynujų pirminių einamųjų išlaidų skatinamąjį poveikį tik iš dalies lemia tikslinė parama namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Ekspansinį nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimą taip pat skatina netikslinės energetikos priemonės, nuolatinis viešojo sektoriaus darbo užmokesčio bei socialinių išmokų didinimas ir didesnės išlaidos sveikatos priežiūrai. Apibendrinant, prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas neatitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 0,2 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos turėjo 0,0 procentinio punkto neutralų poveikį fiskalinės politikos kryptčiai. Todėl Nyderlandai planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis, taip pat, kaip numatoma, išlaikys nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas¹⁴. Jie planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat energetinį saugumą, pavyzdžiui, investicijas ir palankesnių sąlygų jūros vėjo elektrinių parkų plėtrai sudarymą, vandenilio naudojimo skatinimą ir studentų skaitmeninio raštingumo gerinimą; šios investicijos iš dalies finansuojamos Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹⁴ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės –0,2 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

- (22) 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 2,6 % BVP. 2024 m. sumažėjimas daugiausia atspindi energetikos priemonių laipsnišką panaikinimą. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje padidės iki 48,7 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 1,7 % BVP. Šis dydis yra mažesnis nei 2023 m. stabilumo programoje numatytas deficitas, daugiausia dėl mažesnio 2023 m. prognozuojamo deficito ir BVP santykio bazės efekto. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas panašus valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP: 48,8 % 2024 m. pabaigoje;
- (23) 2023 m. stabilumo programoje numatyta 2024 m. laipsniškai panaikinti visas energijos paramos priemones. Komisija taip pat daro prielaidą, kad 2024 m. energijos paramos priemonės palaipsniui bus visiškai panaikintos. Tai grindžiama prielaida, kad energijos kainos vėl nepradės didėti;

- (24) Reglamente (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo, etalonu nustatant 0,5 % BVP pagerėjimą¹⁵. Komisijos vertinimu, atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus, 2024 m. būtų tikslinga pagerinti struktūrinį balansą bent 0,3 % BVP. Vadovaujantis Komisijos metodika, kad būtų užtikrintas toks pagerėjimas, grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų¹⁶ augimas 2024 m. neturėtų viršyti 3,5 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Be to, likusios energijos paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 1,1 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, jei tai bus įmanoma atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradėdant nuo mažiausiai tikslinių priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Remiantis Komisijos skaičiavimais, dėl to grynujų pirminių išlaidų augimas būtų mažesnis nei rekomenduotas 2024 m. didžiausias augimo tempas. Tačiau pagal Komisijos 2023 m. pavasario prognozę grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas 2023 m. neatitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos. Jei tai būtų patvirtinta, būtų tikslinga 2024 m. sumažinti grynujų pirminių išlaidų augimą;
- (25) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 1,7 %, o tai yra mažiau nei rekomenduojamas augimo tempas. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatytas koregavimas atitinka lėšas, kurios bus sutaupytos visiškai laipsniškai panaikinus energijos paramos priemones;

¹⁵ Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnis, kuriame taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, būtų taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

¹⁶ Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus diskrecines pajamų priemones ir neįskaitant palūkanų išlaidų bei ciklinių nedarbo išlaidų.

- (26) remiantis 2023 m. stabilumo programa, valstybės investicijos turėtų padidėti nuo 3,4 % BVP 2023 m. iki 3,5 % BVP 2024 m. Didesnės investicijos atspindi didesnes nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir Sąjungos finansuojamas investicijas, t. y. taip, kaip nurodyta Priemonėje. 2023 m. stabilumo programoje nurodomos reformos ir investicijos, kuriomis tikimasi prisidėti prie fiskalinio tvarumo ir tvaraus bei integracinio augimo. Tos reformos ir investicijos apima reformas ir investicijas švietimo, mokslinių tyrimų ir plėtros, darbo rinkos ir žaliosios bei skaitmeninės pertvarkų srityse, kurios taip pat yra įtrauktos į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą;
- (27) 2023 m. stabilumo programoje išdėstyta vidutinės trukmės fiskalinė kryptis iki 2027 m. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad iki 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 2,8 % BVP, o 2027 m. – 3,2 % BVP. Todėl planuojama, kad iki 2026 m. valdžios sektoriaus deficitas išliks mažesnis nei 3 % BVP, o 2027 m. viršys 3 % BVP. 2023 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės nuo 48,7 % 2024 m. pabaigoje iki 52,7 % iki 2027 m. pabaigos;

(28) dėl sparčiai augančių būsto kainų pastaraisiais metais būsto rinka buvo pervertinta. Tačiau, sugriežtinus finansines sąlygas, būsto rinka 2022 m. viduryje pasiekė lūžio tašką, nes būsto kainos pradėjo mažėti dėl didėjančių hipotekos paskolų palūkanų normų. Pagal tarptautinius standartus hipotekos skola, palyginti su BVP, Nyderlanduose tebėra didelė. Tai lemia palyginti didelės skolinimosi ribos (paskolos ir turto vertės santykis) ir didelė hipotekos mokėjimams taikoma mokesčių lengvata. Nors hipotekos palūkanų mokesčių atskaita laipsniškai mažinama, ji tebėra didelė. Dėl didelės namų ūkių skolos namų ūkiai tampa pažeidžiami ekonominių sukrėtimų atveju, o tai ypač aktualu dabar, kai padidėjo būsto kainų koregavimo rizika. Tuo pat metu privačioji nuomos rinka yra palyginti maža, todėl įperkamu ir prieinamų būsto pirkimo alternatyvų pasiūla yra ribota. Įperkamo nuomojamo būsto trūkumas taip pat kenkia darbo jėgos judumui. Panaikinus kliūtis, kurios dabar stabdo investicijas, be kita ko, į gyvenamųjų pastatų statybą, vyriausybė galėtų sėkmingai įgyvendinti savo planus didinti būsto pasiūlą, o tai savo ruožtu galėtų padėti atkurti išorės pusiausvyrą ir pagerinti būsto rinkos veikimą;

- (29) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Nors Nyderlandų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas buvo priimtas tik 2022 m., jis jau įgyvendinamas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įgyvendinti padės, jei bus greitai suderėta dėl veiklos vykdymo susitarimo; taip pat būtina pateikti pirmąjį mokėjimo prašymą, o tą tikimasi padaryti iki 2023 m. pabaigos. Planas įgyvendinamas ir atrodo, kad atsižvelgiant į palyginti mažus finansinius asignavimus lėšų nepanaudojimo rizika yra nedidelė. Šiuo metu rengiamas skyrius „REPowerEU“. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą greitai įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Nyderlandų strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą plane nenumatytą ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;
- (30) 2022 m. Komisija patvirtino visus Nyderlandų sanglaudos politikos programavimo dokumentus. Kad Nyderlanduose būtų įgyvendinama žilioji ir skaitmeninė pertvarkos, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas ir vykėtų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;
- (31) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir sanglaudos politikos programa, Nyderlandams kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su darbo rinkos segmentacija, darbo jėgos ir įgūdžių trūkumu, priklausomybe nuo iškastinio kuro ir pernelyg didelių azoto sancaupų;

(32) lankstaus užimtumo (tiek pagal lanksčias, tiek pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų, tiek savarankiškai dirbančių asmenų, neturinčių darbuotojų) dalis Nyderlandų darbo rinkoje tebėra didelė. Tai rodo, kad didėja darbo rinkos segmentacijos rizika, kuri ypač iškraipo padėtį darbo rinkos nuošalyje. Dėl to gali padidėti galimybių nelygybė ir sumažėti našumas. Tam tikras lankstumas darbo rinkoje gali padėti ekonomikai prisitaikyti ir taip pat geriau atsižvelgti į asmeninius prioritetus. Tačiau pernelyg dažnas lanksčių užimtumo formų naudojimas gali turėti neigiamą poveikį darbuotojams ir visai ekonomikai. Pavyzdžiui, dalyvavimas mokymo ir mokymosi visą gyvenimą programose yra iššūkis asmenims, turintiems lanksčias darbo sutartis, o tai savo ruožtu mažina investicijas į įgūdžius. Bendradarbiaudama su socialiniais partneriais, Nyderlandų vyriausybė ketina spręsti nuolatinio darbo ir lanksčių darbo sąlygų skirtumų klausimą. Planai apima nenustatytos apimties darbo sutarčių panaikinimą ir dabartinės formos darbo pagal išskvietimą sutarčių pakeitimą naujos rūšies sutartimis, užtikrinančiomis didesnę darbuotojų pajamų saugumą, ir laikinųjų darbuotojų darbo vietos garantijų pagerinimą. Sparti pažanga įgyvendinant tuos planus bus svarbi siekiant užtikrinti, kad tam tikros rūšies darbo sutartys būtų pasirenkamos atsižvelgiant į konkrečius darbo poreikius arba darbuotojų pageidavimus, kartu gerinant pagal lanksčias darbo sutartis dirbančių asmenų užimtumo ir socialinę padėtį ir mažinant darbo rinkos segmentaciją;

(33) darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas jau buvo būdingas Nyderlandų darbo rinkai prieš COVID-19 pandemiją, tačiau nuo to laiko labiau jaučiamas įvairiuose sektoriuose. Tokiuose sektoriuose kaip informacinės ir ryšių technologijos (IRT), sveikatos priežiūros, švietimo ir techninių profesijų sektoriai, susiduriama su struktūriniais trūkumais, kurie jau egzistavo iki COVID-19 pandemijos ir, kaip numatoma, išliks, iš dalies dėl demografinių pokyčių. Nepaisant didelio bendro aktyvumo lygio, Nyderlanduose vis dar yra neišnaudotų ir nepakankamai išnaudojamų potencialių darbuotojų, pavyzdžiui, migrantų kilmės asmenų ir ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų. Tik nedaugelis ne visą darbo dieną dirbančių darbuotojų nusprendžia padidinti savo darbo valandas. Tai iš dalies galima paaiškinti dideliais ribiniais mokesčių tarifais, įsipareigojimais (arba būsimų įsipareigojimų numatymu), susijusiais su neformalia vaikų ar kitų šeimos narių priežiūra ir (arba) darbo kokybe bei profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra. Siekiant spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą, reikės laikytis visapusiško požiūrio, kartu atsižvelgiant į konkrečių sektorių poreikius ir kliūtis bei našumą didinančias investicijas. Šiuo atžvilgiu būtų galima svarstyti įvairias politikos priemones, galinčias apimti: i) tolesnį ribinio mokesčio tarifo mažinimą ir (arba) asmenims taikomo ribinio mokesčio tarifo skaidrumo didinimą; ii) darbo užmokesčio didinimą sektoriuose, kuriuose yra struktūrinių trūkumų, visų pirma tuose, kuriuose daugiausia viešojo ir pusiau viešojo sektoriaus darbdavių; iii) darbo kokybės ir profesinio bei asmeninio gyvenimo pusiausvyros rėmimą; iv) profesinio orientavimo gerinimą ir v) galimybių naudotis aukštos kokybės ir įperkamos vaikų priežiūros paslaugomis didinimą. Be to, kvalifikacijos kėlimo ar perkvalifikavimo galimybių stiprinimas tikslinėmis ir pritaikytomis priemonėmis, visų pirma darbo rinkos nuošalyje esantiems ir neaktyviems asmenims, galėtų padėti sumažinti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą ir pagerinti socialinius rezultatus;

(34) nors Nyderlandai ėmėsi priemonių savo priklausomybei nuo Rusijos iškastinio kuro sumažinti, nafta ir gamtinės dujos sudarė atitinkamai 38 % ir 41 % jų energijos rūšių derinio, todėl Nyderlandų ekonomika tapo pažeidžiama pasauliniams kainų pokyčiams. Nyderlandai turi dėti papildomų pastangų, kad pasiektų Sąjungos 2030 m. atsinaujinančiųjų energijos išteklių tikslus. Nepaisant didesnių užmojų įrengti papildomus atsinaujinančiųjų energijos išteklių pajėgumus, 2021 m. atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis, palyginti su galutiniu energijos suvartojimu, sudarė tik 13,0 %, o tai yra mažiau nei Sąjungos lygmeniu sutartas tikslas ir 21,8 % Sąjungos vidurkis. Todėl Nyderlandai ir toliau yra tarp valstybių narių, kurių rezultatai, susiję su atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalimi, palyginti su bendru galutiniu suvartojamu energijos kiekiu, buvo prasčiausi, o jų 2021 m. dalies ir 2030 m. tikslų atotrūkis yra vienas didžiausių. Siekiant paspartinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių infrastruktūros tiek sausumoje, tiek jūroje diegimą, labai svarbu plėsti tiek perdavimo, tiek paskirstymo elektros tinklą. Dėl vis didėjančios elektros energijos tinklo perkrovos tinklo operatoriai dažnai yra priversti atsisakyti naujų elektros energijos gamintojų ir vartotojų prašymų suteikti prieigą prie tinklo. Kadangi dujų suvartojimas būstuose sudaro apie 25 % viso Nyderlanduose suvartojamo gamtinių dujų kiekio, energijos vartojimo efektyvumo didinimas pastatų ūkyje (pvz., taikant minimaliuosius energinio naudingumo standartus, kuriais skatinama renovacija, ir griežtesnį pramonės sektoriaus energijos vartojimo audito reikalavimų vykdymą) gali labai padėti toliau mažinti išmetamą anglies dioksido kiekį ir priklausomybę nuo iškastinio kuro. Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Nyderlanduose sumažėjo 29 %, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per ankstesnius penkerius metus, – daugiau nei 15 % mažinimo tikslas, nustatytas Tarybos reglamente (ES) 2022/1369¹⁷. Nyderlandai skatinami toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų poreikį iki 2024 m. kovo 31 d. pagal Tarybos reglamentą (ES) 2023/706¹⁸.

¹⁷ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

¹⁸ 2023 m. kovo 30 d. Tarybos reglamentas (ES) 2023/706, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2022/1369, kiek tai susiję su dujų poreikio mažinimo priemonių taikymo laikotarpio pratęsimu ir jų įgyvendinimo ataskaitų teikimo bei stebėjimo sustiprinimu (OL L 93, 2023 3 31, p. 1).

- (35) dėl neigiamo pernelyg didelių azoto sankaupų natūraliose gamtinėse zonose poveikio, kurį daugiausia lemia intensyvus Nyderlandų žemės ūkio sektorius, šiuo metu blokuojamas leidimų išdavimas tam tikriems projektams, kuriuos vykdant išmetamas azotas, visų pirma statybos projektams. Nyderlandų vyriausybė imasi veiksmų azoto sankaupoms mažinti, visų pirma įgyvendindama integruotas teritorijų programas provincijų lygmeniu. Reikalinga tolesnė parama, kad žemės ūkis taptų tvaresnis, kartu užtikrinant konkurencingumą, pavyzdžiui, remiant gyvulių skaičiaus mažinimą, spartesnę perėjimą prie žiedinio ir (arba) ekologinio žemės ūkio ir didinant skaitmenizaciją bei inovacijas;
- (36) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turinčiuose sektoriuose ir profesijose, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros sektorius, trūksta darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, tos priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriuose bei regionuose, kuriuos žaliaji pertvarka veikia labiausiai. Remiantis pateiktais duomenimis, 2022 m. Nyderlanduose trūko 108 profesijų, kurioms reikia specialių su žaliaja pertvarka susijusių įgūdžių arba žinių, darbuotojų, be kita ko, aplinkos apsaugos specialistų, darbininkų izoliuotojų ir civilinės inžinerijos technikų;
- (37) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. stabilumo programą, o jos nuomonė¹⁹ atspindėta 1 rekomendacijoje;

¹⁹ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

- (38) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis šių veiksmų: i) išlaikyti skolos tvarumą ir susilaikyti nuo plačiabazės paramos visuminei paklausai 2023 m., tikslingiau orientuoti fiskalines priemones, kurių imtasi didelių energijos kainų poveikiui švelninti, ir apsvarstyti tinkamus laipsniško paramos nutraukimo būdus, kadangi energijos kainų spaudimas mažėja; ii) išlaikyti dideles viešąsias investicijas ir skatinti privačiąsias investicijas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms remti; iii) remti darbo užmokesčio pokyčius, kuriais švelninamas perkamosios galios praradimas, kartu ribojant antrinį poveikį infliacijai, toliau tobulinti aktyvią darbo rinkos politiką ir spręsti įgūdžių trūkumo problemą; iv) gerinti verslo aplinką ir užtikrinti, kad energijos parama įmonėms būtų ekonomiškai efektyvi, laikina, tikslingai nukreipta gyvybingoms įmonėms ir išlaikytų žaliosios pertvarkos paskatas, ir v) išsaugoti makrofinansinį stabilumą ir stebėti rizikas, o kartu tęsti darbą siekiant baigti kurti bankų sąjungą. Nyderlandams skirtomis 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijomis prisidedama prie pirmos, antros, trečios, ketvirtos ir penktos 2023 m. euro zonai skirtų rekomendacijų įgyvendinimo;
- (39) atsižvelgdama į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir jos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. nacionalinę reformų programą ir 2023 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos 1 rekomendacijoje. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda šalinti pažeidžiamumą, susijusį su didele privačiojo sektoriaus skola, ir pažeidžiamumą, susijusį su dideliu einamosios sąskaitos pertekliumi. 2 ir 4 rekomendacijos padeda įgyvendinti 1 rekomendaciją tiek, kiek tai susiję su didesnėmis investicijomis. 1 rekomendacija padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 38 konstatuojamąją dalį įgyvendinti 2023 m. euro zonai skirtą rekomendaciją,

REKOMENDUOJA Nyderlandams 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, valdžios sektoriaus deficitui mažinti panaudojant su tuo susijusias sutaupytas lėšas. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.

Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m. augimą, kad jis neviršytų 3,5 %²⁰.

Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas.

Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, kad būtų užtikrinta apdairi vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinė būklė.

Mažinti namų ūkių polinkį skolintis ir būsto rinkos iškraipymus. Remti būsto prieinamumą ir įperkumą privačioje nuomos rinkoje. Panaikinti kliūtis, kurios stabdo investicijas, be kita ko, gyvenamųjų pastatų statybos sektoriuje.

2. Toliau tolygiai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir sparčiai užbaigti rengti skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima skubiai pradėti jį įgyvendinti. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, užtikrinant glaudų papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu.

²⁰ Vertinama, kad tai atitinka metinį bent 0,3 % BVP siekiantį struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimą 2024 m., kaip aprašyta 24 konstatuojamojoje dalyje.

3. Mažinti paskatas naudotis lanksčiomis arba terminuotomis darbo sutartimis. Atsižvelgiant į konkrečių sektorių poreikius, spręsti struktūrinio darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą, be kita ko, išnaudojant esamą darbo jėgos potencialą ir didinant kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, visų pirma darbo rinkos nuošalyje esantiems asmenims ir neaktyviems asmenims.
4. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro spartinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, gerinant pagrindines sąlygas, kad būtų skatinamos investicijos į elektros energijos perdavimo ir skirstomųjų tinklų plėtrą, išplečiant ir spartinant energijos vartojimo efektyvumo priemones, skirtas energijos suvartojimui mažinti, visų pirma apstatytoje aplinkoje. Remti perėjimą prie tvaraus žemės ūkio. Dėti daugiau politikos pastangų siekiant suteikti ir įgyti žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių ir kompetencijų.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
